

BALÁZS IMRE 1931-2012

CV-ul său este deosebit de impresionant, pe lângă numeroase expoziții personale foarte multe participări la expoziții de grup, premii obținute la diferite evenimente culturale și lucrări pe care le regăsim în colecții particulare.

PAG. 11

Summer Wine

Călin CRĂCIUN

PIESELE DE-O VARĂ SUNT INTERESANTE DOAR DIN PERSPECTIVĂ SOCIOLOGICĂ, NICIDECUM ARTISTICĂ. TOCMAI DE ACEEA MĂ ÎNTORC ACUM LA O PIEȘĂ VECHIE, UITATĂ DE MULȚI ȘI NECUNOSCUȚĂ ȘI MAI MULTORA, SUMMER WINE...

PAG. 2

Epistolar echinoxist

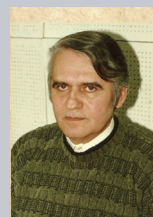
Julian BOLDEA

ECHINOX-UL A OFERIT ȘANSA UNEI MATURIZĂRI GRADUALE, PRIN SIMȚUL RELATIVITĂȚII VALORILOR, ÎNTR-O AMBIANȚĂ STIMULATOARE, ÎN CARE LIBERUL SCHIMB DE IDEI SE IMPUNEA CA PRIVILEGIU AL ESENȚIALEI DISTINCȚII ÎNTRE VALOARE ȘI NONVALOARE...

PAG. 3

Cornel Moraru laureat Pro Cultura

PAG. 6

Nominalizări Premiile U.S.R. pe anul 2015

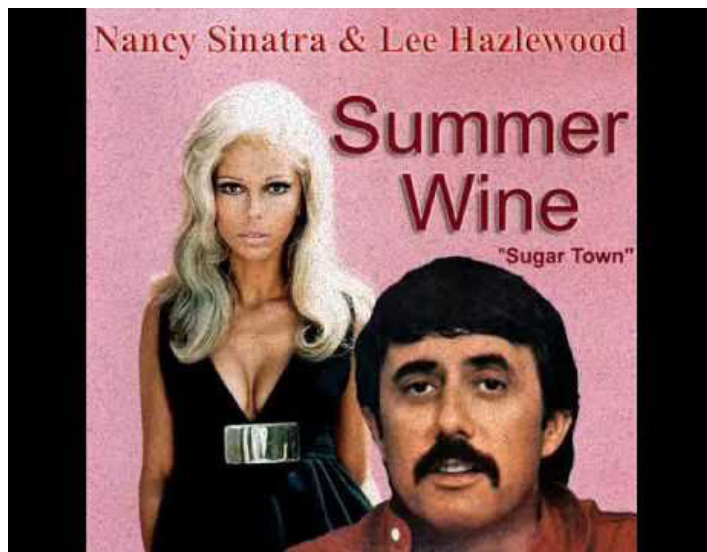
PAG. 3

SUMMER WINE

Călin CRĂCIUN

Nu mai e mult și putem spune că suntem intrați cu adevărat în anotimpul în care plajele se aglomerează, fapt semnalat de destulă vreme și de producția muzicală. Piesele menite să înnebunească lumea în discotecile de la mare sunt ieșite în parte, dar e greu de prezis ce se va și potrivii cu gustul publicului. Totuși, spre deosebire de alți ani, n-am putea spune că suntem în fața unei efervescențe. Eram obișnuiți cu lansarea multor piese dedicate parcă exclusiv sezonului, succesului de-o vară. Miza lor nu era alta decât încasarea unor sume frumusele din drepturile de autor, astfel că tenta comercială a producțiilor respective sărea în urechi de la primul acord. De valențe artistice nu mai vrea nimeni să audă când la orizont

prezența piesei în coloana sonoră a filmului *Viața sălbatică*, în care a jucat frumoasa Natalia Avelon și din care sunt inserate secvențe în videoclip, o fi avut un cuvânt de spus. În videoclipul respectiv e surprins spiritul aventurier al anilor '80-'90 mai ales, în care rezonau încă nostalgii hippote, concretizate în fapte sau gesturi care contravin normelor sociale rigide promovate de cei interesați de succesul material pentru obținerea celui social. Prin urmare, spiritul protestatar se manifesta prin tot ce indica disprețul față de valorile materiale, prin călătorii de „pierde-vară”, impudoare, distracții pe plaje, beții și sex angro. O viață a libertinajului deci, în care se trăiește de azi pe mâine și singurele bătaii de cap sunt date de prea mult alcool iar de ele se scapă după principiul „cui cu cui se scoate”. Vinul verii este tocmai

stă promisiunea succesului facil. Acum lucrurile stau altfel. Piese gândite din start ca estivale sunt tot mai puține pentru că apariția și apoi amploarea fenomenului mixajului, al creației DJ a schimbat mult lucrurile. Dj-ii pot face acum din orice piesă una estivală. Acesta este, de fapt, motivul temperării producției dedicate strict verii. Și nu cred că e vreo pagubă, ci din contră. Piese de-o vară sunt interesante doar din perspectivă sociologică, nicidecum artistică. Tocmai de aceea mă întorc acum la o piesă veche, uitată de mulți și necunoscută și mai multora, *Summer Wine*, în care e exprimat tocmai spiritul nebunatic până la orgiastic al verii.

La succesul lui *Summer Wine* a contribuit cu siguranță difuzarea videoclipului omonim din 2007, în care interpreții sunt Ville Valo (de la H.I.M.) și Natalia Avelon. De asemenea, și

acest spirit boem, exprimat bine de versurile "Strawberries, cherries and an angel's kiss in spring/ My summer wine is really made from all these things".

Se impune însă observația că despre spiritul respectiv a vorbit cu mult înainte Lee Hazlewood, cel care a compus cântecul în 1966 și l-a cântat împreună cu Suzi Jane Hokom, după care alături de Nancy Sinatra. Internetul oferă mai multe variante video ale interpretării cu Nancy Sinatra, din care se observă cu ușurință că accentul este pus pe vocal, nu pe imagine. Versurile sunt, de asemenea, specifice anilor '60, decente chiar și atunci când spun ceva impudic. Vorbesc despre o aventură erotică, dar, bineînțeles, cu profunzime metaforică. La nivel vizual sunt piese cuminti, decente, fiind destinate vizionării de către publicul casnic, ce își găsește distracția în fotoliul din fața televizorului, nu în cortul

hippiot. Tocmai acest aspect invită la meditație, dacă facem comparație cu videoclipul din 2007. Publicul TV al începutului de mileniu trei este mult mai permisiv, nu se arată șocat de scene în care apare explicit dezmățul sau orgia. Afișarea sexualității, nu mai deranjează pe nimeni. Cu aceste ingrediente videoclipul reușește să evidențieze valențe ale textului care poate ar fi rămas pentru mulți ignorate. Orice artă, fie că are ca „materie” (cum spunea Maiorescu) sunetul, culoarea sau forma, ajunge în ultimă instanță la cuvânt. Poate că nu totdeauna de la el pornește, dar la el ajunge până la urmă în conștiința noastră. Tocmai de aceea imaginile din videoclipul *Summer Wine* „interpretează” dintr-o nouă perspectivă textul. Îl reconstruiesc sau resemantizează punându-i în evidență sensuri latente, virtuale.

Creat în anii '60, cântecul rămâne valabil pe mai departe mult și bine. Nu miră că au

făcut cover-uri după el încă o mulțime de alți artiști celebri. Dintre ei măcar Bono și The Corrs ar mai fi neapărat de văzut în înregistrare din spectacol. Chiar dacă în cazul de față nu vorbim de un videoclip în adevăratul sens al cuvântului, se poate totuși discuta de un mixaj acustic-vizual-textual de mare artă. Interpretarea lui Bono alături de Andrea Corr și restul grupului The Corrs forțează limitele și mai mult decât am văzut până acum, devenind exhibiționiști, întrucât interpretarea lor se sfârșește cântând și jucând (actoricește) un orgasm. Ea spune multe despre limbajul artistic actual și despre evoluția mentalității publicului despre intimitate.

Vara este deci momentul lui „summer wine” în viață și în artă deopotrivă. Păcat că piesele care să-i exprime spiritul și să poată trece de la o generație la alta apar tot mai rar. Cât despre acest an, încă n-am dat de vreuna.

Iulian BOLDEA

Revista *Echinox* a fost, pentru cei care și-au înfăptuit aici ucenicia literară, un spațiu al libertății de gândire și de creație, în care s-au înfiripat vocații și s-au consolidat modele, s-au deschis orizonturi ideatice și s-a configurat o anume disciplină interioară, alcătuită din lecturi, din rigoare, din fermitate a opțiunilor și exercițiu al dialogului autentic. *Echinox*-ul a oferit șansa unei maturizări graduale, prin simțul relativității valorilor, într-o ambianță stimulatorie, în care liberul schimb de idei se impunea ca privilegiu al esențialei distincții între valoare și nonvaloare, între mistificare și adevăr estetic. Ucenicie, efervescentă și spirit constructiv, exercițiu de receptare adecvată a valorilor și simț al responsabilității, încredere în sine și în forța culturii de a modela personalitatea umană, iată câteva dintre însușirile pe care cei care au trecut pragul redacției le-au deprins în atelierul *Echinox*-ului.

Volumul *La Echinox, în atelier. Corespondență Marian Papahagi-Ion Pop. 1969-1981* (Ediție îngrijită și cuvânt-înainte de Lucia Papahagi, prefață de Ion Pop, București, Editura Muzeul Lite-

raturii Române, 2015) întregeste spectacolul edificării revistei „*Echinox*” și al consolidării unor entuziasme, temeri, aspirații și deziluzii legate de „funcționarea” publicației studentești de la Cluj. În aceste scrisori, se vedește, încă din primele scrisori, un orizont al afinităților electivă, la început marcat de o adresare solemn-protocolară, devenită apoi afectuoasă, prin care cei doi tineri intelectuali își comunică idei, aspirații, elanuri intelectuale, în frazare suplă și densă, austeră. Deficitul de umor, pe care îl semnaleză Ion Pop în prefață, referindu-se la propriul său temperament intelectual, e compensat de exercițiul ideatice ferme, eliberate de orice iluzionări și de verva eficacității culturale. Foarte semnificative sunt, în schimb, notațiile de vibrație afectivă, cu rezonanță auto-reflexivă, în care timbrul scrisului epistolar e încărcat de melancolie și de tentația asumării unui trecut revolut, marcat de irizări ale himericului („am avut zile în care singurătatea mi s-a părut insuportabilă și orice gând întors către o imagine în care am investit suflet, rămasă într-un trecut, se dilata teribil, câștiga o însemnătate ce n-aș fi bănuț-o altă dată. S-a întâmplat astfel ca și micile și marile tristeți provocate de lipsa ecoului din partea celor cărora le scriam să devină copleșitoare adeseori, cu atât mai mult în cazul unor prieteni dintre cei mai apropiați”).

Din paginile acestei cărți reiese, numai de câțiva, sentimentul comuniunii ce îi leagă pe cei doi intelectuali, atașați deopotrivă de idealul formării proprii, dar și de devotamentul față de proiectul

echinoxist. Nu lipsesc umorile de moment sau reacțiile la adresa contextului istoric restrictiv, impropriu actului de cultură autentic. Atașamentul față de *Echinox* îl va determina pe Marian Papahagi să se alăture lui Ion Pop la conducerea revistei, fapt notat cu simplitate, în formulări sugestive, ilustrative pentru spiritul de colegialitate deplină ce îi anima pe cei doi scriitori, aflați într-o perpetuă confruntare cu pericolele, amenințările și agresiunile cenzurii: „Înțeleg viitoarea formulă ca o dirigență colegială în care, firește, vei putea lua absolut orice hotărâre vei crede de cuviință, ca unul mai cu experiență și mai «literat» decât ceilalți, subsemnatul inclus. Cred că împreună vom putea duce foarte bine revista, și nu te teme, nu vei răpi nimănui nici un laur ca director al revistei. Asta în primul rând. E evident că la început va trebui să-mi spui toate tainele profesiei de care eu prin forța lucrurilor m-am îndepărtat. Odată învățat, mă voi ocupa eu de toate formalitățile și săcăielile. Nu mă lua drept unul care vrea să facă pe emotivul. Am un plan pe care îl cred destul de bine pus la punct de organizare a redactorilor, fără nici un totalitarism din parte-mi și cu singurul scop al unei distribuirii cât mai egale a responsabilităților. N-am nici o velleitate de tiran conducător, dar nici de apostol, și mă închin în momentele fericite de ieșire din abulie la niște zei ai organizării care, între noi fie zis, sunt și ei necesari”.

Însemnătatea spirituală și afectivă a *Echinox*-ului pentru Ion Pop și pentru Marian Papahagi e uriașă, iar epistolele dezvăluie detalii despre această dragoste,

despre acest atașament, despre devotamentul *sans rivages* față de ideea de cultură autentică și față de libertatea de expresie. Cu atât mai mult cu cât, la un moment dat, s-a vorbit chiar despre posibilitatea desființării revistei *Echinox*, într-un context în care ingerințele politicului se manifestau cu maximă agresivitate asupra publicațiilor literare românești. Scrisorile capătă, acum, un ton al urgenței și al panicii, în fața unei astfel de posibilități nefaste, după cum dezvăluie și nebuloasa de zvonuri, dezinformări care circulau în epocă despre destinul grupării și al publicației studentești clujene. Cu spirit de echilibru, cu tact, Marian Papahagi caută să limpezească anumite temeri excesive ale lui Ion Pop despre soarta revistei („Sper că nu te îndoiești de obiectivitatea mea: de aici plecând, o să-ți spun că m-au mirat nespun o seamă de lucruri pe care le-ai scris în scrisoare, la care faci aluzie, căci nu cred că ți-au fost înfățișate exact. Oricum, cei care ți-au scris de moartea *Echinoxului* și bucuria foștilor echinoxisti la acest eveniment au avut timp s-o facă fiindcă n-au trebuit să acționeze pe cât posibil ca acest lucru să nu se întâmple”). Roman epistolar al unei prietenii în care disciplina, rigoarea, ordinea lui Ion Pop se întâlnesc cu erudiția și fervoarea ideatică, nu lipsită de accent ludic a lui Marian Papahagi, *La Echinox. În atelier* e o carte de exemplară exigență intelectuală, lipsită de stridențe ale subiectivității, în care verva construcției culturale, efervescenta trăirii ideatice se îmbină cu o revelatorie stăruință în edificarea propriului destin intelectual.

Nominalizări pentru Premiile U.S.R. pe anul 2015

Juriul pentru Premiile Uniunii Scriitorilor din România pe 2015, alcătuit din Iulian Boldea, Tudor Cristea, Gabriela Gheorghisor, Ioan Holban, Vasile Spiridon, Alex. Ștefănescu (președinte) și Răzvan Voncu, a stabilit, prin vot secret, în ședința din 10 mai 2016, următoarele nominalizări:

Poezie: Mariana Codruț, *Hiatus*, Ed. Paralela 45; Vasile Dan, *Lentila de contact*, Ed. Mirador; Mihail Gălățanu, *Trilogia nașterii*, Ed. Limes; Ion Pop, *Casa scârilor*, Ed. Cartea Românească; Liviu Ioan Stoiciu, *Nous*, Ed. Limes

Proză: Mircea Cărtărescu, *Solenoid*, Ed. Humanitas; Ovidiu Dunăreanu, *Lumina îndepărtată a fluviului*, Ed. Ex Ponto; Cornel George Popa, *Ultima cină cu Leonardo*, Ed. Corint; Doina Ruști, *Manuscrisul fanariot*, Ed. Polirom; Dan Stanca, *Ghetsimani '51*, Ed. Cartea Românească

Teatru: Nicio nominalizare
Critică și istorie literară, eseu:

Mircea Angheliescu, *Lâna de aur*, Ed. Cartea Românească; Mircea V. Ciobanu, *Tratat cu literatură*, Ed. Prut Internațional; Mircea Martin, *Radicalitate și nuanță*, Ed. Tracus Arte; George Neagoe, *Mizantropul optimist. G. Călinescu și (de) stalinizarea României*, Ed. Cartea Românească; Simona Vasilache, *Caragiale, diavolul din detalii*, Ed. Casa de Pariuri Literare

Literatură pentru copii și tineret: Ana Andreescu, *Minunata aventură*, Ed. Curtea Veche; Petre Crăciun, *Cu Andersen în regatul poveștilor*, Ed. Zorion; Passionaria Stoicescu, *Când paronimele preferă rimele*, Ed. Carminis

Debut: Simona Antonescu, *Fotografatul curții regale* (roman), Ed. Cartea Românească; Robert G. Elekes, *Acum îmi iau dinții în spinare și adio* (versuri), Ed. Tracus Arte; Cristian Fulaș, *Fâșii de rușine* (roman), Ed. Vineia; Emilian Pal, *Fortral* (versuri), Ed. Tracus Arte

Traduceri: Leo Butnaru, *Panorama poeziei avangardei ruse*, Ed. Tipo Moldova; Constanța Ciocărlie, *Patricia locotenentului Schreiber* de Andrei Makine; Gheorghe Iorga, *Rubaiate* de Omar Khayyam, Ed. Paralela 45; George State, *Opera poetică I* de Paul Celan, Ed. Polirom; Elena Brândușa Steiciuc, *Iarba nopților* de Patrick Modiano,

Ed. Polirom

Premii speciale: Eugen Negrici, *Sesiunea de toamnă*, Ed. Cartea Românească; Horia-Roman Patapievici, *Partea nevăzută decide totul*, Ed. Humanitas; Constanța Vintilă-Ghițulescu, *Patimă și desfățare. Despre lucrurile mărunte ale vieții cotidiene în societatea românească (1750-1860)*, Ed. Humanitas

Notă: Premiul Fundației „Andrei Bantaș” (pentru traduceri din engleză) și Premiul Național se vor acorda fără nominalizări prealabile.

O TÂNĂRĂ POETĂ, TALENTATĂ ȘI DE PERSPECTIVĂ

(Mihalea OANCEA, *Solzii negri ai timpului alb*, Editura Destine, București, 2015)

Ion C. ȘTEFAN

M-am obișnuit cu ideea că aparițiile de la editura Destine, condusă de scriitorul Victor Gh. STAN, Președintele Filialei București de Literatură Pentru Copii și Tineret, sunt cărți de calitate, promovând autori cu vocație artistică, îndeosebi din rândurile tinerilor. Astfel este volumul *Solzii negri ai timpului alb*, semnat de Mihaela Oancea, care dovedește o alegere potrivită a unei autoare înzestrate, bine pregătite filologic, cu o îndemânare deja formată în elaborarea unor versuri convingătoare.

Autoarea este absolventă a Facultății de Litere, Universitatea din București și, în calitate de profesoară de Limba și literatura română la Colegiul Național „Victor Babeș”, a fost coordonatoarea revistei „Muguri” (revista acestei unități de învățământ).

A mai tipărit următoarele volume: *Armonia contrariilor*, *Motanul Ioachim și Năzdrăvanii din pădure*, iar despre activitatea

sa literară s-au pronunțat deja câțiva scriitori și critici literari, dintre care amintim: Florin Grigoriu, Melania Cuc, Cezarina Adamescu, Ioan Vasiliu, Dumitru Hurubă, Gheorghe A. Stroia și alții.

Dacă două dintre volumele sale anterioare fac parte din categoria literaturii pentru copii, în cartea de față promovează o poezie modernă, în forme bine structurate, sugestive, cultivând o economie a limbajului remarcabilă, ceea ce numai autorilor experimentați le reușește: “În auroră,/ vârtejuri de fluturi,/ adunați ca la șezătoare,/ vorbesc/ despre începuturi” (*Jocul cu solzii timpului alb*, p.9). Încântată încă de lumea copilăriei, ea se străduiește să-și deschidă un drum aparte, într-o căutare de sine semnificativă: “Se-amână azi concertul./ Îngenunchează pe pământ,/ umilă,/ luna din sonată./ Coboară sănii de vise/ pe calda zăpadă a trupului ei/ și ninge,/ tot ninge cu-absențe”

(*Concert amânat*, p.19).

Întâlnim o îmbinare reușită între terestru și astral, după model eminescian, dar în variantă feminină: “Oglindită în tine/ nu mai zăream/ marginile ființei noastre./ Cerul împrumutase lumina/ din nimburile arhanghelilor,/ adăpând în nemărginire/ blânzii unicorni” (*Când a mai rodita așa cerul ?*, p. 47).

E vorba de poezia unei percepții anume, care o individualizează: “Clikești în același spațiu/ dăltuit parcă pentru noi/ ori... așa îl simțim;/ tresari la foșnetul pădurii -/ ea-și spune mai departe povestea” (*Amprentare*, p. 27).

Iată și o încercare de filosofare, deși spontaneitatea specifică vârstei tinere iese la suprafață, ca răsăritul ghiocelilor - în primăvară: “Încurcat în spiralele clipelor fremătânde/ pe șolduri tăcute, de muselină,/ ai uitat să celebrezi fluturi pe serpentine/ să urmărești acvile cu ochi scormonitori,/ s-ascuți cerboanca

străbătând/ clapele claviaturii foșnitoare!” (*În spiralele clipelor*, p. 35).

Tânăra autoare știe să îmbine în sintagme reușite concretul cu abstractul, ceea ce mărește, uneori, valoarea întregii construcții: “Între cer și pământ/ Timpul își caută haotic/ bulbii nemuririi” (*La căpătâiul timpului*, p. 53).

Am apreciat și prezența unor structuri oximoronice care măresc puterea de sugestie a construcției în sine, fapt sesizat încă din titlul volumului - *Solzii negri ai timpului alb*.

Mihaela Oancea are o abilitate exersată în arta scrisului și o minte inventivă, ceea ce îi reliefează talentul și sugerează efortul căutărilor de până acum.

Încercarea mea de a miza pe versurile ei, din acest volum, exprimă bucuria că, iată, se mai scrie poezie bună, care lasă amprente puternice în sufletul cititorilor.

Poezia din ultima vreme a lui Lazăr Lădariu

Aurel HANCU

Am scris de mai multe ori despre poezia lui Lazăr Lădariu și am scris și despre activitatea sa publicistică.

Domnia sa a împlinit tocmai la sărbătoarea Bunei-Vestiri, din 25 Martie 2016, venerabila vârstă de 77 de ani. Am participat la acest eveniment, patronat de Mariana Cristescu, prin acțiunea culturală, “Porți de Lumină”. N-am avut bucuria de a vorbi atunci despre recenta sa carte de poezie, *Poeme cu ochii de iarbă nouă* (Ed. “Vatra veche”, Tg. Mureș, 2016, 130 pag.), dar o fac acum.

Din împlinirea sa activitate poetică, surprinzător de bogată, care se ridică la circa 20 de volume de versuri, pomenesc câteva: *Câmpuri cosite de ceață* (Ed. Dacia, 1985), *Doar lumina deasupra* (Ed. Eminescu, 1986), *De pe celălalt mal* (Ed. Columna, 1991), *Dimineți fără coloane* (Ed. Tipomur, 1994), *Ieșirea din iarnă* (Ed. Tipomur, 1997), *Zăpezi dilematice* (Ed. Tipomur, 1999), *Litaniile cerului* (Ed. Nico, 2006), *Bucurie simplă* (Ed. Nico, 2010), *Secunda de pământ* (Ed. Nico, 2013) etc.

Așa cum s-a putut constata de critica și istoria literară, poezia lui Lazăr Lădariu pendulează între tradiționalism și modernism, fiind înainte de toate o “radiografie a sinelui” (Nicolae Băciut), o formă a “rezistenței spiritului”

la abandonarea în anonimat (Valentin Marica), folosește versul grav, solemn, fără a fi retoric, transcrie “tristețea fragilității și melancolia tăcerii, interogând articulațiile ontice ale condiției omului dintotdeauna” (Iulian Boldea), stăpânește admirabil “arta cuvântului, versul căpătând în cea mai mare parte a sa expresivitate și forță” (Răzvan Duncan).

Poezia lui Lazăr Lădariu a ajuns, spun eu, la o “coacere deplină”, este calmă, crepusculară, cu un aer de sacralitate care o dezmărginește temporal și o deschide spre universalitate: “Doamne, cum, peste noi, ninge tăcerea/ prin sufletul nostru de-aseară,/ cu mirosuri de tăceri spre lună,/ de-aseară, în nevăzute corăbii,/ fulgi mari duc amintirile,/ păpădiile iernii din inimi/ cu a lor halucinantă migrație (...) acolo auzim cum și tăcerile cântă/ și, cu sângele asfințitului,/ se scrie poemul” (*Cu sângele asfințitului se scrie poemul*).

El, cel care a ajuns la cifra simbolică de 77 de ani (parcă este cifra perfecțiunii, a împlinirii desăvârșite) scrie cu “sângele asfințitului” poemele sale, făcând tăcerea să cânte, cum spune în această “artă poetică”, pomenită mai sus, care deschide simbolic volumul - “*Poeme cu ochi de iarbă*

nouă”.

Și totuși, *singurătatea* îl pân-dește tot mai mult pe poet, când își ia cafeaua de dimineață și nu numai, ci și în orele târzii ale nopții.

Totuși reazemul statornic și infinit este pentru poet Cel care a spus: “Eu sunt Cel ce sunt”: “Doamne, văzut-am, azi, dimineața/ împletind în cununi/ razele soarelui Tău (...)/ Doamne, am trăit și amiaza/ cu acei fluturi din ochii zilei ieșind (Pașii tăcerii).

Și totuși “noaptea” vine și ea misterioasă cu o altă “religie”, cu semnele încifrate ale “amurgului”, celui care își scrie poemul cu “sângele” asfințitului.

Și totuși, peste toate, triumfătoare, iarba “cu ochi noi”, aduce zvon de nou anotimp, e “primăvara” veșniciei: “Cu ochi verzi,/ de iarbă nouă,/ se uită la noi/ primăvara (...)// acum iarba se uită la noi/ cu ochi verzi/ iar poemul acesta/ poate răspunde la întrebări,/ doar dacă are/ două aripi de iarbă nouă” (*Cu ochi verzi de iarbă nouă*)

Cititorul nu poate să nu remarce frecvența unor motive tematice cu conotații misterioase și prevestitoare: “singurătatea”, “tăcerea”, “pământul”, “asteptarea”, “amurgul”, “noaptea”, “Doamne”, “iarba”, “zăpada”, “umbra”, “timpul” și altele.

Poate cea mai izbutită dintre toate poeziile volumului, un împăcat cu sine “cântec de lebedă”, este penultima dintre ele, “*Secunda mea de pământ*”, un sublim recviem, scris în vers liber și totuși armonios și tulburător prin simetriile sale: “Să ascult cântecul unic/ la munte am venit cu inima-ntreagă,/ mă rotund pulsându-mi în carne;/ la piatră am venit,/ mai tăcut ca niciodată,/ să învăț lecția cufundării/ în cuvântul fără întoarceri;/ pe câmp am ieșit/ cu tot alfabetul germinăției/ să cunosc reaspirația aceluși mesteacăn;/ pentru o gură de aer/ muntelui/ pietrei/ câmpului/ le dăruiesc acum/ secunda mea de pământ./ Secunda ce sunt”.

Poezia lui Lazăr Lădariu nu seamănă cu a nimănui, seamănă cu ea însăși, trecând, de-a lungul a cel puțin trei decenii, de la versuri în tipare tradiționale, la versul liber, chiar postmodernist, dar, în toate ipostazele, este o poezie a imaginărilor metaforice substanțiale, decriptabile, cu mesaj pozitiv și profund.

Lângă jurnalistul de excepție, poate cel mai mare pe care l-a dat până acum Ardealul, românilor, stă Poetul cu timbru inconfundabil, printre cei mai de seamă ai contemporaneității, Lazăr Lădariu.

Valentin COVACIU

Kind of evadare

mi-a fost chiar foarte frică
așa deci recunoști ai sau ar putea spune

e a doua zi când mă trezesc și-mi dau seama
că-s încuiat în apartament
și nici nu iau în calcul disconfortul produs
când văd colțul tavanului ca cel mai depărtat
punct vizibil
dacă vreau să ajung la examen
cobor din pat acum
soră-mea nu o să se ceară de la școală
la ora asta să-mi deschidă ușa
atunci mai stau
acopăr cu cearșaful boțit
pata ca o limbă umflată de rumegătoare
de ciocolată de lângă perină
și aștept filmulețe – vin
primul – cineva o să plece ori
se va-ntoarce - un mic chef
de o să ne vedem mai încolo
derulat rapid o strâng în brațe
întinsă cu spatele la mine
patu-i plin de post-chefuitori
o să pleci o să pleci
bucle sutien parcă-i simt pielea
picioarelor lângă pielea picioarelor mele
nu o să ne luăm acum rămasul bun

mă trezesc tocmai a început examenul
mă-ntorc pe partea stângă
flash – o mătușă dintr-o proză de Cosașu
îi spune să nu doarmă pe partea stângă
presiune probleme cardiace și alte alte alea
rămân pe umărul stâng de probleme cordia-
cee
nu mai am nervi – filmulețe – next
iarnă moale zăpadă multă ca o mocirlă
albastră
eu un dâmb sar cu placă și cad
placă improvizată dintr-o bucată de placaj
cu ajutorul unor mâini ale căror capete
nu încap în cadru îmi prind iar picioarele
în niște sfori bătute în cuie
și doar cu ajutorul unor flexiuni
cobor pe o uliță

mă trezesc cât de real
cum simțeam senzația aceea de neputință
după ce am căzut
cât de stânjenitoare au fost mâinile care m-au
pus pe picioare
plăci am mai văzut
una sub picioare mai ales cu zăpadă sub ea
n-am avut niciodată
mă ridic din pat a trecut abia o jumătate de
oră
de când a început examenul
pe masă în bucătărie doar două țigări
aștept să iasă în pauză și o sun pe soră-mea
telefon închis îi sun o colegă nu răspunde
ce fac
stau aștept pauza următoare
intru pe net repornesc winampu
care se blochează de fiecare dată când ajunge
la duke elinghton
flash – scrie asta

se trezește coboară din pat
ce faci
mă duc să ud găinile și cocoșul
dragă nu se udă dimineața
că li se-nmoaie picioarele
numai peștii se udă dimineața și seara
știi doar
iubitule tu nu le-ai udat ieri
și a fost rândul tău
am uitat dar găinile și cocoșul se udă la prânz
iubitule tu nu știi cât e ceasul

pauza următoare - sun nu răspunde
nici ea nici colega ei telefoane închise
cheia mea e la un prieten în alt cartier
l-am apelat mai devreme
mă sună dacă-ți trebuie cheia hai după ea
bine o să vin după ce descui ușa
închid
singura soluție ca să ajung în timp util la
lucru
a rămas un salt de pe balcon
mă pregătesc baie haine ghiozdanu-n spate
la intrarea blocului din față două babe
fumez ultima țigară
babele pleacă ies în balcon
mă urc cu picioarele pe marginea de beton
jos pământul pare moale
voi sări între cei trei lilioci
am impresia că dacă sar mai departe
voi ateriza mai în siguranță
iese un vecin din bloc
pfu sper că nu m-a văzut
de vizavi un copil trage perdeaua
du-te din geam că mă grăbesc
mai la dreapta un copil și mai mic
într-un geam și mai mare
cu o sfoară dublă plină de rufe
sub pervaz – se-nnorează
maică-sa apare în geam și strânge rufele
grăbește-te și închide ferestrele și trage per-
deaua
că trebuie să plec
după ce în sfârșit trage perdeaua
mă urc iar pe marginea balconului
stau ghemuit cu picioarele pe balustradă
și cu ghiozdanu în spate
vine cineva pe alee
pfu – dar opriți-vă
îmi dau jos ghiozdanu
parcă începe să picure
mă urc iar nu pot să sar dacă stau ghemuit
mă ridic în picioare
îmi tremură genunchii mi se pare mult până
jos
când îmi depărtez brațele și mă pregătesc să
sar
îmi spun sari și gata nu te mai gândi
liliacul cel mai înalt e mai scund decât mine
cu cel puțin o dată și jumătate
înălțimea mea
sari și gata
depărtez brațele
când eram în școala primară săream din pod
ce naiba
depărtez iar brațele
în piept gol aerul care-mi ajunge-n gură
și-n nas se rarefiază
văd picioare rupte
bag pula n-am cum să sar
mai bine sun la lucru și le spun că –
îmi amintesc cum deschideam lacătele în

generală
pornesc prin apartament să caut ace
găsesc doar o agrafă mov
și o cordeluță subțire ambele din metal
îndrept agrafa o bag în ială
apăs și cu capătul cordeluței
încerc să o învârt
nu merge scot agrafa o bag iar
și mă concentrez bănuiesc că trebuie
apăsată bine pe toată lungimea ei
uau – se mișcă bag capătul cordeluței
în partea de sus a orificiului
și-nvârt
ușa e deschisă
îmi iau ghiozdanu o cheie la întâmplare
în mână și-ncerc să-ncui ușa
nu reușesc îmi tremură mâinile
proprietarii stau în apartamentul vecin
și de ce nu s-ar uita chiar acum prin vizor
bag cheia cât intră în ială
mă fac că-ncui mă fac că-ncerc ușa
și plec

Mircea DUCA

Amintiri

Sate puhave,
Subsioara de deal cărunt,
Brusturi de-a binelea,
Urzici crețe,
Mărăcini sfătioși.
Garduri buiestre,
un cer năpădit de ploaie,
Mofluz,
Dacă aș mai fi trăit o vară,
Poate ne-am fi întâlnit.

Pe drum, întoarceri și amintiri.

Muzeu

Un scrin năuc,
Cu vremuri pofțite-n sertare,
Încuietori dezmoștenite,
Lacrimi de gală
Mătăsurii, scrisori,
Unghere uitate,
Oftatul de veghe
Dintr-un sol care nu s-a mai păstrat.

Ilustrată

Cum am plecat cu toții,
Cum ne-am răzlețit,
Fiecare de lângă fiecare,
Doar amintiri ca niște baloane de săpun,
Copii la timpul trecut.

Clepsidră

Tot mai ciudat îmi pare
Iubind, am trăit minciuni de mătăsură
Despre care nu știu nimic.
Doar un curcubeu îmi șoptește
Fără noimă:
- Dacă nu vine până mâine, nu vine!
Ai oftat mereu, prea târziu!
Nu mai vine chiar dacă nu a plecat

Distincția „Pro Cultura” pentru Cornel Moraru

Printr-o inspirată decizie a Consiliului local al municipiului Tîrgu Mureș s-a instituit, începând din acest an, distincția „Pro Cultura”, care încununază activitatea personalităților exemplare ale municipiului nostru. Pentru acest an au fost acordate, de către juriul alcătuit din Consiliu Pro Cultura, următoarele premii: secțiunea *Teatru* - Roxana Marian, Farkas Ibolya; secțiunea *Muzică* - Molnar Tibor; secțiunea *Literatură* - Cornel Moraru, Szabo Robert Csaba; secțiunea *Arte plastice* - Adrian Chira, Kakonyi Csilla; secțiunea *Dans* - Lia Elisabeta Kemendi, Andras Lorant.

În 11 mai a.c., de la ora 17, în Sala Mare a Palatului Culturii, domnului Cornel Moraru i s-a decernat distincția „Pro Cultura”. Alocuțiunea cu rol de Laudatio a fost rostită de prof.univ.dr. Iulian Boldea, Consul „Pro Cultura.

Cornel Moraru este o distincție personalitate a literaturii române contemporane, profesor și conducător de doctorat în cadrul Școlii Doctorale de Litere, Științe Umaniste și Aplicate a Universității „Petru Maior”, director de onoare al revistei „Vatra” și nu în ultimul rând membru în colegiul onorific al revistei *LitArt*.

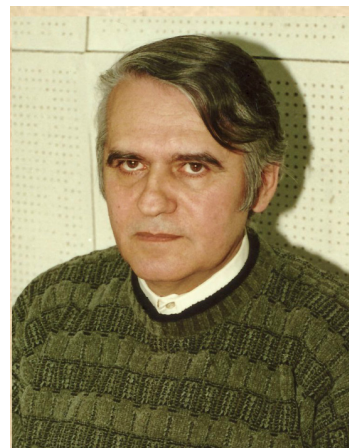
Cornel Moraru (n. 24 octombrie 1943, la Pietrari, jud. Vâlcea) este un important critic literar și eseist. A efectuat studii universitare de filologie (1961-1966) și filosofie (1967-1974). A susținut doctoratul în filologie, cu teza *Lucian Blaga, Convergențe între poet și*

filosof (1999). A deținut rubrică în revistele „Vatra”, „Flacăra”, „Astra”, „Viața Românească”, „Discobolul”. Redactor (1979) și redactor-șef al revistei „Vatra” (1983-2008). Director de onoare al revistei „Vatra”. A fost consilier-șef la Inspectoratul pentru cultură Mureș.

De asemenea, domnul Cornel Moraru a fost, o perioadă îndelungată, președinte al Filialei Tîrgu Mureș a Uniunii Scriitorilor din România, implicându-se temeinic, cu abnegație și talent, în inițiativele culturale ale scriitorilor din această zonă. În același timp, a colaborat la lucrări de referință ale culturii românești

contemporane. A obținut premii ale Uniunii Scriitorilor din România (filiala Tîrgu Mureș), ale unor reviste și asociații culturale. Ordinul Național Pentru Merit în grad de Ofițer (2000). Este *Cetățean de onoare* al municipiului Tîrgu-Mureș (2002). Cărți publicate: *Semnele realului. Secționări critice convergente*, 1982, *Textul și realitatea*, 1984; *Obsesia credibilității*, 1996; *Constantin Noica-monografie*, 2000; *Titu Maiorescu - monografie*, 2003. *Lucian Blaga - monografie*, 2004. *Lucian Blaga. Convergențe între poet și filosof*, 2005.

Despre Cornel Moraru, criticul literar Al. Cistelean

scria: „Cornel Moraru e unul dintre puținii noștri critici care așează cu naturalețe literatura într-o perspectivă mai amplă a ideii; unul dintre puținii cărora referințele filosofice le vin firesc în sprijin.” Distincția Pro Cultura, acordată domnului Cornel Moraru e o recunoaștere a prestigiului și competenței exemplare a unui cărturar de înaltă ținută, a cărui activitate culturală stă sub semnul raționalității și al valorii.

Scriitorii români pot aplica pentru Rezidențele FILIT

Festivalul Internațional de Literatură și Traducere Iași (FILIT) dă startul înscrierilor în cadrul programului „Rezidențe FILIT pentru scriitori români”. Prin intermediul acestui program care încurajează creația contemporană, șase autori români vor beneficia de transport, găzduire timp de o lună, precum și de o sumă forfetară de 2.000 RON.

Rezidențele pentru scriitori au fost lansate anul trecut de Muzeul Național al Literaturii Române Iași, în colaborare cu Memorialul Ipotești – Centrul Național de Studii Mihai Eminescu. Pe lângă sprijinirea concretă a creatorilor contemporani, programul vizează și promovarea unor locuri simbolice pentru literatura română, respectiv Iași și Ipotești.

„Mă bucur că am reușit să continuăm rezidențele pentru autori români, printre puținele la ora actuală în România. Cred că este foarte important să încurajăm și să răspândim această practică de susținere a scriitorilor, atât de populară în Europa occidentală. FILIT-ul are un concept complex, e un festival care de fapt se derulează pe întreg parcursul anului. Întâlnirile cu scriitori de top din

toamnă și dialogurile cu publicul reprezintă doar o parte sa. Rezidențele pentru traducători și scriitori, precum și întâlnirile profesionale din cadrul atelierelor de traducere vin să completeze profilul FILIT. Rezultatele acestui concept se văd cu ochiul liber și sunt esențiale deopotrivă pentru promovarea patrimoniului și pentru cultura vie” a declarat Dan Lungu, director al Muzeului Național al Literaturii Române Iași.

Vor fi acordate 5 rezidențe FILIT la Iași (Muzeul Național al Literaturii Române Iași) și 1 rezidență FILIT la Ipotești (Memorialul Ipotești, Botoșani). Fiecare rezidență se derulează pe o perioadă de 30 de zile, între 1 iulie – 31 octombrie 2016, într-un interval ales de către beneficiar.

Pentru înscriere, autorul/autorul trebuie să pregătească următoarele:

1. formular de înscriere, disponibil electronic pe site-ul www.muzeuliteraturiiiasi.ro sau la cerere, printr-un e-mail trimis la adresa muzeul.literaturii@gmail.com

sau mesaj pe paginile de Facebook FILIT sau MNLR Iași;

2. copie după cartea de identi-

tate;

3. numele proiectului de rezidență și o scurtă descriere (max. 2000 de semne);

4. curriculum vitae.

Beneficiarul rezidenței are obligația de a scrie un text despre Iași sau Ipotești (min. 10.000 semne), precum și de a participa activ la unul dintre evenimentele culturale ale MNLR Iași pe perioada rezidenței. De asemenea, în

momentul publicării, autorul trebuie să menționeze faptul că textul a fost scris cu sprijinul rezidenței FILIT pentru scriitori români.

Perioada de înscriere în concurs este 27 aprilie – 15 iunie 2016, iar dosarele se vor transmite în format electronic la adresa muzeul.literaturii@gmail.com. Persoană de contact:

Daniela Ștefan,

+40 0232.410.340, +40 747.499.400

O SCRISOARE PIERDUTĂ. PEA MULTĂ VORBĂRIE

premieră

Compania **Liviu Rebreanu** a Teatrului Național Târgu-Mureș anunță premiera cu spectacolul **O SCRISOARE PIERDUTĂ. PEA MULTĂ VORBĂRIE** după **I. L. Caragiale**, concept, adaptare scenică și texte originale de **Alina Nelega**, în regia artistică a lui **Gavril Cadariu**.

Premiera va avea loc **duminică 29 mai 2016**, de la ora **19.00**, la **Sala Mare**.

Scrisoarea pierdută revine în haine contemporane, într-o lectură scenică neașteptată, susținută și de fragmente de text original, sub titlul *Pea multă vorbărie*. Propunerea trupei Teatrului Național Tg. Mureș, **Compania Liviu Rebreanu**, este de a rediscuta acest text important al culturii noastre, insuflându-i spiritul de azi. Cât mai rezistă azi *Scrisoarea*? Cum poate fi ea jucată azi? Ce știm despre Caragiale? Cine a fost el de fapt? Ce ar spune dacă ar coborî azi printre noi? Cum ar privi el lumea contemporană?

Spectacolul demistifică personalitatea marelui dramaturg, aducându-l alături de noi, aproape de noi. Este singurul fel de a ne păstra vii și autentici, spun artiștii.

Din distribuție fac parte: **Nicu Mihoc - Caragiale**, **Rareș Budileanu - Ștefan Tîpătescu**, **Cristian Iorga - Ghiță Pristanda**, **Nicolae Cristache - Zaharia Trahanache**, **Roxana Marian - Zoe Trahanache**, **Mihai Crăciun - Un cetățean turmentat**, **Alexandru-Andrei Chiran - Tache Farfuridi**, **Ion Vântu - Iordache Brânzovenescu**, **Costin Gavază - Nae Cațavencu**, **Dan Rădulescu - Agamemnon Dandanache**, **Alegători (Evelin Könyves, Loredana Dascălu, Cristina Iușan, Robert Oprea, Mario Garcia Valdelvira, Tudor Popa)**

Scenografia spectacolului este semnată de **Oana Micu (costume)** și **Tiberiu Toitan (décor)**. Muzica originală este compusă de **Zeno Apostolache Kiss** iar coregrafia îi aparține **Cristinei Iușan**.

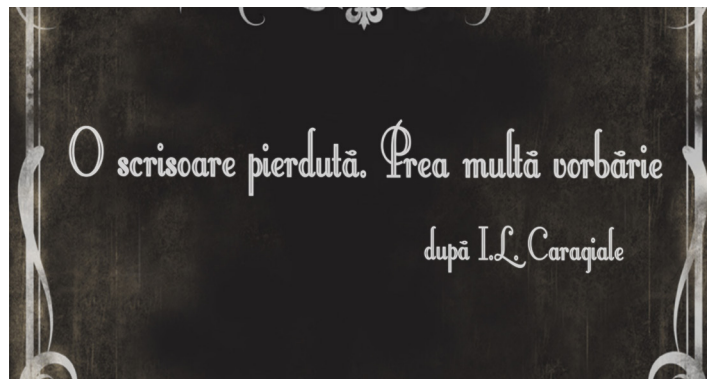
Din echipa artistică a spectacolului mai fac parte **Kacsó Judit-Andrea** (dramaturg de scenă), **Anca Hațiegan** (documentarist) și **Nicu Băgăian** (asistent regie).

Următoarele reprezentații ale spectacolului **O SCRISOARE PIERDUTĂ. PEA MULTĂ VORBĂRIE** sunt programate după cum urmează:

- **Marti 14 iunie 2016**, ora **19.00**, la **Sala Mare**
- **Miercuri 15 iunie 2016**, ora **19.00**, la **Sala Mare**

- **Joi 16 iunie 2016**, ora **19.00**, la **Sala Mare**

Biletele și abonamentele pot fi achiziționate de luni până vineri între orele 12:00 și 17:30 la Agenția de Bilete a Palatului Culturii (telefon 0265 261 420, 0372 758 230)

sau la casa de bilete a teatrului de luni până vineri între orele 9:00 și 15:00 (telefon 0365 806 865) și online: www.biletmaster.ro

MINISTERUL CULTURII
TEATRUL NAȚIONAL TÂRGU-MUREȘ
Compania Liviu Rebreanu

IUNIE 2016
Compania Liviu Rebreanu

www.teatrnational.ro

biletmaster.ro

MARȚI 07. ORA 19:00	STEAUA FĂRĂ NUME de Mihail Sebastian regia: Erwin Șimșensohn dramaturgie românească Sala Mare	Durata: 2 ore 15 minute
MIERCURI 08. ORA 19:30	SOȚ DE VÂNZARE de Mikhail Zadornov și Sergei Fomin regia: Varga Csaba comedie Sala Mică	Durata: 1 ora 30 minute
JOI 09. ORA 19:30	TREI SURORI de A.P. Cehov regia: Harsányi Zsolt comedie Sala Mică	Durata: 2 ore cu pauză
VINERI 10. ORA 19:30	DOUBLE BIND un spectacol de Kincses Réka și Alina Nelega teatru documentar Sala Mică	Durata: 1 ora 30 minute
MARȚI 14. ORA 19:00	O SCRISOARE PIERDUTĂ. PEA MULTĂ VORBĂRIE după I.L. Caragiale regia: Gavril Cadariu comedie Sala Mare - Scenă	Durata: 2 ore 15 minute
MIERCURI 15. ORA 19:00	O SCRISOARE PIERDUTĂ. PEA MULTĂ VORBĂRIE după I.L. Caragiale regia: Gavril Cadariu comedie Sala Mare - Scenă	Durata: 2 ore 15 minute
JOI 16. ORA 19:00	O SCRISOARE PIERDUTĂ. PEA MULTĂ VORBĂRIE după I.L. Caragiale regia: Gavril Cadariu comedie Sala Mare - Scenă	Durata: 2 ore 15 minute
VINERI 17. ORA 17:00	SĂ ZICEM DA! antrenor: Rareș Budileanu spectacol de tineret Sala Mică	Durata: 1 ora
MARȚI 21. ORA 17:00	WANT un spectacol de Scott Johnston spectacol pentru tineret în limbile română, maghiară și engleză Sala Mică	Durata: 60 minute
MIERCURI 22. ORA 19:00	M DE LA IEPURE de Andreea Radu regia: Ovidiu Caița dramaturgie contemporană Sala Parking	Durata: 1 ora 30 minute
VINERI 24. ORA 19:30	CAMPIONATUL DE IMPROVIZAȚIE un spectacol de Vlad Massaci Niciodată la fel! Sala Mică	Durata: 1 ora 30 minute

BILETELE ȘI ABONAMENTE ONLINE: pe www.biletmaster.ro Biletele și abonamentele pot fi achiziționate la Agenția de bilete a Palatului Culturii (luni-vineri între orele 12:00-17:30, tel: 0372 758 230) și la Casieria Teatrului (9:00-15:00, tel: 0365-806865) Teatrul își rezervă dreptul de a modifica programul. www.teatrnational.ro • www.facebook.com/tntgm

Parteneri:

Parteneri media:

600 de kilometri prin Dobrogea

Petru ISTRATE

Continuare din numărul anterior

Aproape că am adormit, e târziu deja, spre seară, și ploaia, aversa prelungită a trecut. Femeia care vinde, proprietara localului totodată, iese afară pe terasa barului spărgând semințe de floarea soarelui și se uită după copilul ei, un băiat de vreo zece-doisprezece ani, cu o bicicletă de supermarket, pe măsura lui, țâfnos și îmbăcat ca un ciclist cu echipament din piață. Face ture prin ploaie, ia toate băltoacele prin mijoc, și când asudă, se prăvălește pe câte un scaun la o masă, ronțâind tot felul de chipsuri și alte chestii pe care și le aduce singur din magazin. E mai mult decât rotofei, de-a dreptul supraponderal, și-i privește pe toți cu un aer de superioritate. Știe, i s-a spus că tot ce este aici îi va aparține, de fapt acum el șterge anii cu buretele minții lui și este deja patron. Mama lui, o simplă bucătăreasă, slujnică. Am plecat pe bicicletă prin bălți către o localitate pe care o știu bine, Cetățuia, dar, frigul lăsat odată cu trecerea ploii și statul pe terasă m-au moleșit. Ajung într-un loc în care pădurea cuprinde șoseaua, trecând de satul Nifon, pe care-l las spre stânga și pun cortul la o margine de pădure, într-un loc ceva mai ferit și adorm repede, obosit. Între timp reîncepe ploaia, o ploaie mocănească de-astă dată care mă face să readorm repede. E cald, în cort e uscat, deși necunosătorii își închipuie că înăuntru e rece și umed. Ei, trebuie să le spun că nu este așa. După miezul nopții, sunt trezit de o mașină care oprește în apropierea de locul unde sunt cazat. Aud voci, doi bărbați care se apropie și vorbesc între ei.

- Un cort, o bicicletă, spune unul. Cine ești? -aud o voce puternică încărcată de emoție.
- Un bărbat, îi răspund.
- Un bărbat? repetă el. Ce faci?
- Dorm, îi răspund.
- Ești cu stupii? mă întreabă vocea pe un ton supărat.
- Nu sunt cu stupii, n-am nici o treabă cu albinele, îi răspund.
- Atunci ce ești? Turist?, sunt întrebat din nou.
- Da, din nou îi răspund, probabil cu un glas din ce în ce mai iritat.
- Stai aici? Bine. Noapte bună. În sfârșit, pleacă amândoi și eu adorm din nou, obosit, fără să-mi mai pese de descărcarea stupilor pe care îi văd dimineața.
O zi cam așa și-așa, o apreciez

eu, un nor peste munte și pădure, un petec de soare. Vecinul meu cu stupii mă întâmpină pe mașina cu remorcă și povestim despre una despre alta. E un împătimit al albinelor, merge în pastorală de când se știe. Înalt, cam de 65 de ani, o barbă rară, nu mai știe desigur de când nu a mai tuns-o. E sfâtos tare și-mi povestește de realizările sale familiale, copii, nevastă, tot tacâmul. Mă servește cu cireșe provenite de la o rudă. Mănânc și eu un pumn băgându-mi mâna în plasă. I se pare curioasă pasiunea asta a mea de a strânge gândaci. Îl lămuresc repede: le vând în străinătate, muzeelor, etc.. Îl vrăjesc și dintr-o dată mă privește cu alți ochi. Gata, sunt om ca el, pus pe câștig. Fac cunoștință cu cățelul, trebuie să spun că toți care merg în pastorală au pe lângă remorca cu stupi, mașina și cel puțin un cățel tare viteaz care apără avutul de nu te poți apropia de el. Aici, văd legat de remorcă un cățel negricios, care se pierde în iarbă, dar care latră de mama focului la orice mișcare a mea. Mai departe am găsit și câini dezlegați, care fugeau după bicicletă. Nu mai am mîncare constat, trebuie să merg în sat. Nifon, gândesc, e cel mai apropiat. Pedalez în sens invers, apicultorul mă liniștește că o să vadă el de cort, pot să lipsesc și o săptămână. Lui nu-i trebuie nimic, are de toate, nici de femeie nu mai are nevoie, mă gândesc privindu-l. Nifon, un sat ca vai de lume. Găsesc un magazin sătesc, model universal, de la țară, cu „de toate”, dar aici, ca pe vremea comunismului din România, nu este mai nimic de mîncare. Pâinea s-a terminat, au venit doar vreo șizeci și le-au luat apicultorii, care au venit, la floare”, cum se exprimă vânzătoarea, o femeie tinerică. Iau totuși o rudă de salam vânzătoresc la un preț incredibil de mic și nici nu-mi stă în gând să citesc ce scrie pe etichetă. O bucată de cașcaval vidată a scăpat ca prin minune de furia cumpărătorilor care au venit în pastorală. Altfel, înghețate colorate de tot felul, semințe de floarea soarelui în pungi de celofan și alte prostii umplu rafturile. Mai iau biscuiți, apă, că nu am curajul să beau din izvoare, de frica unei dureri de burtă care să-mi strice toată excursia. Ah, uitasem să spun că afară, în curticica din fața magazinului câțiva vânzători ambulanți veniți cu daciile vechi tip papuc, tocmai

își împachetau marfa nevândută, formată din „chinezării”, de la șlapi și teniși din cauciuc la articole de îmbrăcăminte, tricouri, treninguri, șosete și altele. Vin la două, trei zile și-și petrec timpul mergând în fiecare zi în alt sat prăpădit unde nu sunt magazine de haine și lumea mai cumpără câte ceva când merge la magazinul satului.

O iau înapoi către intersecția de drumuri unde mi-am stabilit tabăra de bază. Din drumul principal, care duce către Cetățuia, printre pădurile Munților Măcinului și cele ale Dealurilor Niculițelului, se desprinde un drum către Niculițel, prin pădure, ce bănuiesc că merge spre Tulcea. Nu rezist tentației de a pedala către Cetățuia și constat, cu plăcută surprindere că drumul a fost astfăltat în ultimul an. E un abur care iese de printre trunchiurile de arbori, din șosea, pe care o străbat pe îndelete și imediat ce văd ceva ce mă atrage, un gândac de pildă, opresc și-mi umplu tot mai mult recipientii cu alcool conservant. Unora le plac gândăcii de prin Dobrogea! Am avut solicitări și din USA! La Cetățuia este și cabana Parcului Național Munții Măcinului, unde am stat câteva zile în urmă cu 3 sau 4 ani, și vreau să mai văd ce mai este nou. Dar, dau de un șantier imens pe dreapta, aproape de grupul de case care formează Cetățuia. E un hotel în construcție. Mă opresc impresionat. Cine și-ar fi închipuit că cineva va ridica un hotel în mijlocul pădurii? Dar nu este o pensiune, ci un hotel în toată regula, cu cel puțin cinci-șase etaje, aflat în construcție. Discut cu muncitorii, care mare lucru nu știu, al cui este, de a ce a fost ales acest loc. Dar măcar sunt harnici, lucrează cu spor cât stau eu și mă minunez de hotelul din pădure. Îmi fac un calcul - dacă cineva ar rămânea aici, nu ar face-o decât pentru a urca prin pădurile Măcinului către Vf. Țuțuiatu, cum mi-am planificat să fac eu mâine. E un drum lung, cel puțin șase km, nu prea-i întrevăd perspective frumoase hotelului, dar, să nu fiu pesimist, poate fi un început pentru descoperirea parcului. Că de-ăștia cu cortul sunt puțini, lumea vrea confort, relaxare. Aici a dus civilizația. La vila parcului dau de câțiva băieți, rangeri, cum mi se prezintă, pe scurt - pădurari. Le spun ce sunt și cu

ce treburi vin pe la ei, și atunci apare unul, cam supărat și mă întreabă de permis de colectare gândaci și alte năzbâtii. Nu am, mi-a trecut prin gând că ar fi bine să scot și așa ceva, dar cum la noi birocrăția este mare, am renunțat doar la gândul de a încerca. Îmi explică cât este de simplu să scoți un permis ca să prinzi gândaci. De pe net, trimiți un simplu mesaj către ei și permisul ți se poate remite sau nu. La care, eu mă uit la el uimit și speriat, în timp ce băieții de prin preajma locului deveniți peste noapte rangeri își dau coate și zâmbesc, abia reținându-și râsul, în timp ce șeful pazei, cum mi se prezintă, pare sau este foarte serios. N-am să aflu niciodată. Nu m-au poftit înăuntru, nu au fost cât de cât ospitalieri, așa că, nu mi-am mai pierdut timpul cu ei și-am luat calea înapoi, către tabăra de bază. Soarele a ieșit dintre nori, s-a făcut în sfârșit și puțin cald, eu merg repede de-a lungul Taiției, pârâul dintre munte și deal. La tabără, vecinul meu apicultor mănâncă, de fapt tot timpul când am dat de el, l-am surprins cu ceva în gură. Intră în remorca mașinii, acolo unde-și are și sălașul pentru somn, iese apoi pe mica platformă să supravegheze albinele. Mai are și vizitatori seara, alți apicultori cu care se încinge la discuții savante despre bolile albinelor, locuri de mers în pastorală și alte asemenea dialoguri, care mie mi se par prea tehnice pentru a-mi stârni interesul. Dimineața ne luăm rămas bun, îi mulțumesc pentru cireșe, încarc tot calabălucul pe portbagaj și iau drumul Vârfului Țuțuiatu, 467 m, acoprișul Dobrogei. Știu aproximativ drumul, care pentru început urcă ușor de-a lungul unei văi prin poieni pline cu stupi, câini dezlegați care aleargă după bicicletă. Apicultorii poartă măști și afumă stupii, robotesc câte doi, trei pe lângă cutiile din lemn și scot fagurii pe care-i storc în prese. E cald de-a binelea, deși imediat după ce drumul relativ drept se înfundă, începe un adevărat calvar pe niște poteci pline de noroi. Urc serpentine printre tei căzuți la pământ, trunchiuri de stejari, și-mi dau seama că am pierdut drumul de bicicletă, cum este marcat pe hărțile parcului, Dar, nu-mi fac nici o iluzie că întradevăr ar fi vre-un drum practicabil chiar cu o mountainbike, darmite cu bicicleta mea de trekking. În

sfârșit, ajung pe coama lanțului de vârfuri care formează creasta principală a Măcinului, unde dau și de-un drum pe care seara târziu și-a făcut apariția și un autoturism. Mă orientez, sunt între Vârful Țuțuiatul și un vârf pe care este o carieră de granit și unde cu ani în urmă mi s-a rătăcit un elev din grupul de copii cu care am pornit să cucerim Țuțuiatul într-o excursie care și-a avut ca final Delta Dunării. Pe partea dinspre satul Greci peisajul este montan, cu creste de granit, prăpastii, arbori rari de stejari vechi și tei uriași, din care a doua zi am văzut cum localnicii culeg florile, tăind crengi mari pe care apoi le ciupilesc de flori și le strâng într-un cearșaf imens. Stau cinci-șase în jurul cearșafului și aruncă florile în el. Astfel de stive de flori pot atinge mai mult de un metru înălțime. Dar, acum sunt epuizat. Suprinzător, aproape lipsit de rezerve de apă, un lucru banal îmi indică prezența unui izvor. Este vorba de o turmă mică de capre de culoare neagră. Aici, sus, pe munte, mi se pare de-a dreptul o binefacere. Aștept să treacă turma, care poposește puțin, priponesc vehiculului de trunchiul unei salcii mirositoare și mă avânt spre izvor. O minunăție. Pe placa grea de granit de sub care iese un jet puternic de apă sunt săpate literele - Făcut de frații Bruno și Anton Pastorici. Alături, o mică plăcuță spune călătorului că a fost refăcut de Primăria Greci prin munca voluntarilor din Greci, Brăila, București. Un adevărat izvor în care apa este captată și apoi oferită din belșug oricărui călător. Mă gândesc că nu sunt prea mulți pe-aici, dar nu trebuie să omit cele cinci-șase broaște țestoase pe care le-am văzut lângă el pe când mă întorceam de la vârful Țuțuiatul câteva ore mai târziu. Apa nu este însă grozavă, dar ce importanță mai are în pustietatea asta? O bancă sub o salcie mirositoare cu frunze mici, păsloase din pricina perilor scurți îmi oferă umbra necesară odihnei și servitului mesei. Jos, la câțiva km distanță se vede ca-n palamă Greci, o comună mare, cu străzi paralele care se întretaie în unghi drept. De pe Țuțuiatul am văzut și șerpuirea lentă a brațului Borcea, un coș îndepărtat, și dincolo de Dunăre, în Bărăgan, probabil Brăila. În partea opusă, eu fiind urcat pe stânca cea mai înaltă văd un lac mare, unul dintre lacurile Bugeacului românesc, în prezent tinând de Ucraina. Aș putea sta mult aici, locul îmi este convenabil pentru activitatea mea, mai ales că a venit seara și lumea insectelor se trezește la viață. Dar nu am prea multă hrană și trebuie să cobor a doua zi. Dar noaptea petrecută sus,

într-o liniște perfectă nu o voi uita multă vreme.

Drumul în jos, rupt pe-alcouri, este un adevărat calvar. Evident, dezechilibrat scap bicicleta din mână și mi se frânge oglinda, foarte importantă în drumurile pe șosea. În sat, trec prima dată pe lângă o clădire care aduce cu un patinoar acoperit. Ceva modern, inedit. Aflu apoi că este sediul de vizitare al Parcului Național Munții Măcinului. Ajung în centrul comunei, care este acum pavat cu piatra cubică scoasă din munți și mai dau peste o altă minunăție, o hală agroalimentară cum nu am văzut nici prin orașele mari. Inox în risipă, frigider mari, câteva sătence vând brânzeturi, lapte și alte lucruri produse în gospodărie. Găsesc un magazin de biciclete, ceea ce mi se pare ceva nemaipomenit, într-o comună. Mă rog de vânzătoare să-mi de-a o oglindă nouă. O desfac pe cea veche, femeia mă ajută și cu o șurubelniță. Vine între timp și soțul, care este foarte amabil, vrea să mă ajute, am dat peste oameni de treabă. Îmi umflu puțin roțile și o iau spre primărie, unde mă întâlnesc cu amicul meu de-aici, ajuns șef în comună și la care voi înnopta. Dar, înainte de asta fac o plimbare către rezervația Moroianu, „Cetatea”, de-a lungul drumul Grecilor, rememorând locurile unde s-au turnat scene din filme mixte, realizate în colaborare cu francezii, sau românești, ultimul de care-mi aduc aminte fiind Aferim. Ajung la Stâncile Mariei, stârnind o familie mare de popândăi care și-au întrerupt brusc ocupațiile și s-au refugiat în galeriile subterane. Pe undeva pe-aici, în drumul prăfos, zis al grecilor au fost construite ca decor fântânile având înălțate ca și veritabile catarge, cumpene. Au rezistat doar filmărilor, apoi repede au fost demolate pentru că nu le mai zăresc. Știu cele câteva târle cu oi, pripășite prin marginea parcului național. Găsesc în drumul meu spre munte câteva caise parfumate și în marginea rezervației Moroianu știu din peregrinările anterioare că pot mânca cireșe sălbatiche amare. Copăceii de-aici sunt mici, pripășiți de prin ținuturile mai însorite și uscate ala Anatoliei și fac fructe ceva mai mici ca boaba de mazăre, negre, dar foarte aromate. Din când în când trece câte un automobil stârnind praful drumului. Ajung relativ repede în „savana” presărată cu arbori din capătul văii, acolo unde prin canionul lui Kozluc, drumul se pierde în pădure, trecând muntele de partea cealaltă. O vale uscată ca în Sahara se desfășoară prin fața mea și câțiva arbori de cărpiniță matusalemici, cu trunchiurile contorsionate,

mâncate de insectele care și-au croit galerii timp de zeci de ani, se chinuie să supraviețuiască cu rădăcinile înfipte între pietrele colțuroase. Inspectez trunchiurile pe care le știu din alt an, când un popândăiu curios se furișează în dosul unui trunchi, apoi ne urmărăm reciproc, eu fără a putea să-l văd în întregime. La un moment a fugit plictisit de jocul de-a v-ați ascunselea cu mine și eu mă strecur printre arborii savanei de Dobrogea, stârnind câinii numeroaselor stupine care se înșiră de-o parte și alta a drumului. Nomazii, îmi zic văzând toată bucătăria primei stupine care-mi iese în drum, desfășurată printre arbori, cu stiva cu lemne, masa și vesela gata pentru servirea prânzului și pe membrii comunității, adesea o întreagă familie adunați în jurul ei. Steagurile multicolore fâlfâie în vârful catargelor acestor corăbii înecate nu în apă, nu în nisip, ci în solul galben prin de ciulinii roșii ai Dobrogei. Am scăpat de câinii lor și-mi aduc aminte văzând borcanele colorate cu miere pe care mai toți le oferă spre vânzare, cum în anii anteriori, de-aici am cumpărat singura miere de care știu că a fost din salcâm 100% , o miere fără culoare și transparentă ca apa.

Ce poți face într-o după-amiază când ajungi la un prieten care este și el obosit de problemele zilei? Am venit cu un bax de bere și povestim în timp ce vedem un film pilot al unui serial de comedie. E atât de liniște aici, o verandă micuță într-o curte frumușică. Aș putea cumpăra o casă aici, îmi sugerează el. E aproape pe nimic și sunt destule case noi de vânzare. Nu o zice ca să cumpăr, îmi zice care este ideea lui, filozofia lui de viață în care a renunțat la Tulcea și stă aici cu mama lui, iar soția îi este la Tulcea împreună cu copilul lor, și se văd din când în când. Mănânc cireșe galbe și roșii pe care le culeg direct din pomi, iar seara lângă becurile străzii, cel mai mare spectacol al cărăbușilor de stepă mi se desfășoară prin fața ochilor. Vin cu sutele la un arbore din curtea lui. Nu înțeleg ce le atrage acolo pe insectele acestea înaripate, mai mari simțitor ca și cărăbușii obișnuiți, și cu un zbor mai elegant.

După un somn odihnitor urmează o zi de efort fizic intens în care, mai întâi urc pe șaua dintre Priopcea și Iacobdeal, acolo unde exploziile repetate dizlocă mari bolovanii de granit. Apropo, prietenul meu mi-a dezvăluit cum se taie granitul de către pietrari. Folosesc niște dălți mici cu care fac găuri pe linia de clivare, și apoi cu o daltă mare îl crapă, fie bolovanul cât de mare. Li s-a dus vestea peste tot, iar

Iacobdeal este ca o măsea cariată. Trec prin satul lui Panait Cera, unde este o casă memorială, apoi spre est, către Horia și după ce trec de sat, îmi apar din față doi turiști, o pereche în vârstă, despre care aflu că sunt olandezi, care vin tocmai din Grecia cu bicicletele. Nu cred că au venit chiar tot drumul în șaua vehicolului. În etapa în care i-am întâlnit eu pedalează de la Tulcea, vor să ajungă în Transilvania și de-acolo în Ungaria. Nu cred că am văzut cicliști mai în vârstă ca ei și atât de arși de soare. Drum bun!, ne urăm. Spre dreapta mea, îmi apar din nou cele două vârfuri ale muntelui Consul, sunt atât de aproape că mai aș dori să-l urc, dar drumul către șaua Măcinului cu bicicleta m-a lecuit de a mai merge o bucată de vreme pe munte, chiar și numai cu piciorul, în plimbare. Curând ajung în valea Taiței și prind viteză de-a lungul drumului aproape rectiliniu, care coboară ușor, așa că destul de repede ajung la Babadag, pe care-l depășesc și o iau de astă dată către Sarichioi, ocolind coada lacului Babadag. Un ținut de poveste, cu șoseaua care curge lin pe lângă apa clară a lacului. Văd păsări acvatice și curând ajung într-un sat de lipoveni, Sarichioi. Aici îmi apar și primele case acoperite cu stuf, specifice Deltei. Nu este sărăcie, a ajuns și aici turismul de vară, și văd câteva pensiuni nou deschise. La o intersecție, câțiva muncitori lucrează la drum, îl asfaltează și unul dintre ei îmi spune numele care sună exotic al unei pensiuni sau hotel situat chiar pe buza lacului, convins fiind că vreau să merg într-acolo. Îi fac semnul negației cu o mână ridicată în aer de pe ghidon și foarte aproape găsesc o terasă interesantă, unde la mese se vorbește rusește. Oamenii sunt blonzi, Deci ăștia-s lipovenii, oameni puternici, muncitori. Beau bere la halbă la un preț incredibil de mic, 2.5 lei halba de 0.5 litri. Mărturisesc că nu am mai găsit un preț așa de convenabil, mai ales că la noi berea la halbă este mai scumpă ca cea la sticlă, o altă anomalie, firește. Umbra arborilor rari de Albizia sau arbori de mătase, care sunt greșit denumiți mimoză, îmi prinde bine, și mergând apoi direct spre sud, din nou către Enisala, ur dealul pe o vreme mai mult noroasă ce-mi prinde bine pentru că nu mai am nevoie de atât de multă apă pentru hidratare. Aici, în preajma poligonului de la Babadag, dincolo de șosea, către lacul Razim văd mișcări de militari. Sunt mașini vopsite în culori de camuflaj și mici grupuri de soldați pe lângă mitraliere bine camuflate execută trageri. Îi urmăresc din mers și contemplan peisajul care aduce cu

cele din Asia, lipsit de arbori, cu pietre calcaroase care se ivesc din loc în loc, ca apoi dealul să intre lin sub apele lacului. Mai departe, constat că furtuna vine cu viteză după mine și în dreptul capului Doloșman, singura zonă stâncoasă a României care merge spre mare zăresc un potop de fulgere ceea ce mă face să-mi iau gândul de a-l vizita. Scap de ploaie refugiindu-mă în Jurilovca la o prăpădită de terasă de bar, unde îmi pierd vreo trei ore. După ploaie, urmând conturul lacului, către seară mă îndrept spre mare, dar nu mai am cum să ajung în nord de Mamaia și intersectez șoseaua europeană care vine dinspre Tulcea spre Constanța. E de-a dreptul târziu, e seară și aprind luminile de drum să fiu vizibil. Am noroc că șoseaua este lată. Cu bandă pentru biciclete, zic eu, dar începe să picure tot mai intens și numărul tirurilor care trece pe lângă mine este de nesuportat - la somn, în cortul micuț pe care-l plasez cu repeziciune într-o vâlcea. Nici nu simt loviturile picăturilor de ploaie în foaia impermeabilă care acoperă cortul propriu-zis. E departe de șosea, mă mai uit prin deschizătura cortului și văd luminile mașinilor cum trec, sau în zare, pe cele roșii ale unei pădurici de turbinii eoliene. Uite, suntem și noi în rândul lumii, îmi zic, producem energie eco! Gata, mi-am depășit limitele, îmi spun citind kilometrajul a doua zi dimineața. Am parcurs ieri cam 135 km. Neverosimil de mult. Somn pe plajă este tot ceea ce îmi doresc. Știu cea mai bună plajă pentru a face acest lucru, un loc unde am mai fost odată. Se numește Corbu, și este situată la sud de satul cu același nume, și acum când scriu aceste rânduri, cu părere de rău îmi amintesc de o neinspirată decizie luată de autoritățile române de a scoate câteva plaje din custodia Rezervației Biosferei Delta Dunării și a le trece în patrimoniul comunelor. Este vorba, printre altele și de cele două celebre plaje de la nord de Constanța, Vadu și Corbu. Trec prin comuna care are câteva zeci de magazine alimentare înșirate de-o parte și alta a șoselei, unde găsec prețuri normale, semnificativ mai mici decât ale celor situate la doar 10 km spre sud, în Mamaia Sat, unde prețurile pur și simplu explodează. Drumul spre plajă este prost, cum altfel?, și după vreo cinci km străbătut pe un asfalt măcinat, un indicator te informează că intri curând în Rezervația Biosferei Delta Dunării. După indicator, un panou mare, uriaș chiar îți atrage atenția că nu ai voie să campezi în rezervație și accesul cu mașina se face contra unei taxe. Deci cu mașina da, cu cortul nu.

Interesant! Ajung pe un drum de nisip, flancat din loc în loc de mici bodegi, braserii cu mâncare de care nu m-aș atinge, care ajunge imediat chiar pe plajă. Dar, înainte de a intra pe plajă, mai este un filtru format, cum altfel decât din: jandarmerie, poliția locală și mașina rangerilor rezervației. Percep o taxă de la orișicine intră cu mașina. Așa, de la 15 lei în sus, și mi se pare mie că se negociază. Când mă văd, rămân interziși. Nu îndrăznesc să mă oprească, să-mi ceară bani, probabil că o astfel de situație nu o prea întâlnesc. Așa că trec de ei salutându-i și mai merg pe un drum nisipos câteva sute de metri până în fața unui frumos hotel rustic care s-a ridicat în ultimii ani. Deci hotelul poate fi, dar corturi nu! Din clădirea cu etaj ies indivizii de bani gata, grași, nearși de soare, cu prosoapele hotelului înfășurate în jurul șoldurilor prea pline. Femei de vârstă nedefinită cu țigara în gură și paharul de plastic plin cu cafea, pășesc printre scaieții, fructele ascuțite ale colților babei, se așează pe nisip ocupând un petec micuț și fac ce știu ele: beau, fumează și freacă smartphone-ul. Ochelarii de soare sunt inscripționați cu nume de firme celebre și pălăriuțele nu le lipsesc de pe cap. Din când în când, trece câte un tânăr athletic în alergatul lui ritmic, economic, stârnind mici stropi de apă când lovește cu picioarele pelicula subțire a valurilor aflate în retragere. Nu știu unde privesc domnișoarele plictisite, părăsitate de prea mulți, retrase aici cu un old boy, unde nu le știe nimeni, să-și lingă rănile, să-și îmbete capul cu alcool și plămâni cu fum de țigară. Sunt mediativă și în timp ce eu aproape am ațipit sub prelată cortului pe care am ridicat-o ca să-mi țină umbră, mă pomensc lângă mine cu o namilă de jandarm cam încă odată de înalt ca mine. Îmbrăcat în negru, cu bocanci care-mi aduc aminte de armată, mă salută și mă întreabă ce fac eu aici. Îi spun că încerc să mă odihnesc. Mă întreabă apoi dacă este al meu cortul. Îi spun că da și apoi, nedumerit, mă întreabă de mașină. Îi arăt bicicleta și este și mai contrariat când află de unde sunt. Mă cheamă să merg cu el spunându-mi pe un ton confidențial că ar trebui să-i spun rangerului de la rezervație că o să plec. Într-adevăr, chiar lângă mașina rezervației, este postat un individ care-mi deschide o legitimație, gest ce mie mi se pare că este o glumă, - cum adică, cineva să-ți arate o legitimație de ranger? Îmi stârnește ironia și de-opotrivă mila. Ia uite, cu ce se ocupă lumea pe-aici!

- Nu este voie cu cortul pe plajă.

- Dar unde?, îl întreb eu.
- Păi acolo dacă vă convine; și-mi arată sus pe faleză câteva rulote înghesuite.

Ei, acolo n-o să merg niciodată, mă hotărâsc, dar nu-i spun. Trebuie să strâng totuși cortul, măcar până or pleca, doar n-or sta nici ei prea mult prin soarele ăsta, mă gândesc. Apoi, fac baie în apa rece ca gheața de la ploile din zilele anterioare, dorm așa pe plajă ca Robinson Crusoe, și cum bănuiam, câteva ore mai târziu pleacă și ei, oricum taxele le-au luat, și lumea, că mai văd și eu ce fac alții, instalează corturile într-o veselie. Din păcate locul ales de mine nu este cel mai nimerit: apare o bandă de rocheri, dar de-aceia înrăiți, puși pe băutură. Își scot din mașini sticlele cu alcool tare și beau până se îmbată, dorm pe unde apucă, după cum am constatat mai târziu, și doar după ce se trezesc din beție, la miez de noapte își instalează cortul. Eu am plecat cu cortul în spate, desfăcut, cam o sută de metri și l-am instalat tot între niște tufe de iarbă de mare. Trebuie să dormiți cel puțin câteva zile în cort pe plaja mării. Este un aer cum nu se poate mai bun și somnul foarte reconfortant. Seara este foarte bună pentru o recoltă de cărăbuși marmorati, cea mai mare specie de acest gen din Europa, insecte frumoase cu un desen hieroglific pe partea superioară, care ziua stau ascunse în nisip și de cum se lasă soarele, seara ies afară și zboară bezmetice în jurul plantelor înalte pe care se așează, dar și pe oameni, așa că dacă-i zăriți că vă agasează cu zborul lor în cercuri, nu vă agitați și faceți isterii ca acele câteva fete pe care le-am văzut refugiindu-se în mașini din pricina acelor „bondari scârboși”, cum le-am auzit că-i denumesc.

Dimineața, mai rămân ceva vreme pe plajă, cât să se usuce cortul și să respir aerosolii. Trecând prin dreptul punk-iștilor, observ mizeria pe care au lăsat-o și sper ca totuși la plecare cel puțin să strângă sticlele goale și alte ambalaje din preajma corturilor, în care dorm de-a valma și unii cu picioarele în afară. Sunt totuși containere decente de-a lungul plajei. Fac drumul înapoi la șoseaua care duce spre Constanța. Imediat îmi apar în stânga mea instalațiile petroliere ale combinatului Midia, făcut la ordinul lui Ceaușescu pe-o fostă mlaștină. O locomotivă diesel îmbătrânită, cu vopsea care se cojește se chinuie să tragă niște vagoane. Mă iau la întrecere cu ea și flutur mâna mecanicului. Ajung în Mamaia Sat, unde prețurile la mâncare sunt altele, cum am mai spus. Apar destul de repede și localurile de fițe și observ cât de mult s-a construit

în partea de nord a stațiunii, unde au apărut câteva complexe de blocuri cu ferestre mari și alte hoteluri, pensiuni. Din loc în loc, mai sunt și crâmpie din vegetația originală, cu tufărișuri întinse de calcie mirositoare și felurite ierburi. În sfârșit ajung în stațiune, mă plimb pe pista de biciclete, unde mai am companie câțiva cicliști de ocazie care și-au închiriat vehicule din stațiune. Stațiunea este curată, plină de lume și telegondola suspendată în înălțime impresionează turiștii. Aquaparcul cu toboganele lui multicolore, apoi sensul giratoriu și prelungirea către Constanța creează impresia unei aglomerări urbane demne de o capitală. Îi lipsesc doar câteva turnuri de sticlă Constanței, care mai are un minus, nu are propriu-zis un centru adevărat. Până să ajung în peninsula, unde s-a dezvoltat orașul vechi, un down town sărăcăcios, pentru că am probleme cu o roată care se tot dezumflă, fac un popas la Decathlonul local de unde fac greșeala să cumpăr o pastă antipană, la un preț foarte ridicat. O vreme după aceea, am tot scos pasta din cameră și micile găuri le-am petecit clasic.

Da, e centrul Constanței pe care-l cunosc foarte bine. Muzeul de Istorie Națională, cu filiala locală, statuia lui Ovidiu, care mie îmi place foarte mult, alte câteva clădiri pe acoperișurile cărora tot timpul stau pescărușii, de unde din când în când coboară în zbor și beau apă din fântâna arteziană. Găsec piața Ovidiu recent renovată, sunt bănci frumoase, piatră cubică pe jos. Cât stau și mă odihnesc pe o bancă sosesc câțiva turiști tineri germani pe biciclete și filmează din mers tot ceea ce văd.

La Mamaia am mâncat, și vreau să spun că am găsit un restaurant cu mâncare bună și prețuri decente. Altfel, în magazinele de fițe, fructele aveau afișate prețuri cu două cifre. Ce nu-mi place mie la Mamaia este lipsa de vegetație, faptul că toate clădirile sunt prea apropiate unele de altele și prefer categoric stațiunile din sudul litoralului, mai bine gândite arhitectural, chiar dacă faleza și plaja este inferioară celei din Mamaia.

Ajung și acolo, după ce, din lipsă de timp renunț de a mă întâlni cu o rudă de acasă venită cu familia la mare. Nici nu mi se pare prea plăcut să apar așa, după zece zile de excursie prin Dobrogea. Drumul spre sud este un adevărat calvar, deși șoseaua spre Mangalia are două bezi pe sens. Nu-mi aduc aminte să fi întâlnit cândva atât de multe tiruri. În timp ce pedalam, un domn s-a ținut lipit de spatele meu pedalând...

(Continuarea în numărul viitor)

Expoziție retrospectivă la galeriile UAPR

BALÁZS IMRE 1931-2012

Mana BUCUR, președinte UAPR Mureș

Galeria noastră de artă a găzduit săptămânile trecute expoziția retrospectivă a pictorului BALÁZS IMRE. În cele ce urmează vă prezentăm câteva note biografice ale pictorului, dar și posibilitatea de a admira câteva detalii din lucrările sale expuse la galeriile UAPR Târgu-Mureș.

BALÁZS IMRE s-a născut în anul 1931 la Máréfalú, în județul Harghita, și-a început studiile la liceul de arte din Tg. Mureș, unde a și absolvit. Mai apoi, în anul 1951, a început studiile academice la școala superioară de arte din București, secția pictură. Se transferă la Cluj unde studiază pictura sub îndrumarea maestrului Miklóssy Gábor. Urmează o pauză nedreaptă în viața și activitatea sa din 1956 pînă în 1959 timp în care a fost ținut în detenție. Din acel an și-a câștigat existența un timp lucrînd ca vitrinier după care îl

găsim la periodicul *Új Élet* ca ilustrator grafician. Din 1987 se stabilește în Ungaria la Vác cu întreaga familie.

CV-ul său este deosebit de impresionant, pe lângă numeroase expoziții personale foarte multe participări la expoziții de grup, premii obținute la diferite evenimente culturale și lucrări pe care le regăsim în colecții particulare.

Între anii 1960 și 1987 au loc expoziții personale în țară la Gheorgheni, Miercurea Ciuc, Odorhei, Mediaș, Tg. Mureș, Máréfalú, Cluj, Sîngeorgiu de Pădure și Tîrgu Secuiesc iar în străinătate în Israel, Germania și Statele Unite.

Numeroase expoziții de grup în țară și străinătate.

Perioada 1987-2001 de asemenea este deosebit de productivă, astfel pictorul are expoziții personale organizate în Ungaria la Budapesta, Vác, Debrecen, Sopron, Szeged, amin-

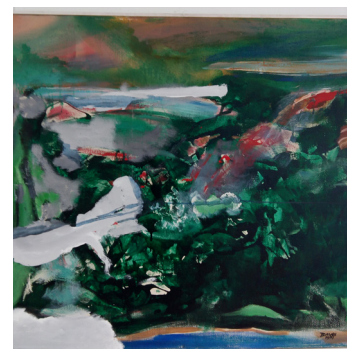
tindu-le doar pe cele mai importante iar în străinătate în Germania, SUA, Italia, Olanda.

Expoziții de grup la fel de numeroase în Ungaria, Germania, SUA și Austria.

Pe parcursul lungii sale activități a fost recompensat cu mai multe premii dintre care amintim: premiul pentru portret Kodály Zoltán în 1983 București, 1991 premiul 3 al salonului de iarnă din Vác, 1988 premiul bienalei naționale de peisagistică, în 2007 i se decernează ordinul Meritul cultural al statului maghiar în grad de cavalier.

Pentru că a fost și va fi mereu un fiu merituos al Ardealului, din 2004, în satul său natal Máréfalú funcționează o galerie ce-i poartă numele.

Cu prilejul vernisajului expoziției retrospective, istoricul de artă Nagy Vécsi Zoltán a făcut o prezentare mai detaliată a operei pictorului în limba maghiară.

Un cenaclu ca o carte nescrisă

Adrian RENTEA

„Toate vorbele spuse aici sunt ca o carte nescrisă”. Așa și-a început discursul scriitorul Ioan Astăluș, primul cititor care s-a înfățișat publicului la cea de-a patra ediție a cenaclului LitArt, întâmplată într-o seară noroasă de marți, pe 26 aprilie, în același cadru călduros, la adăpost de vânt și de stropii de ploaie – Atelierul de Cafea. „Discurs care nu se vrea a stârni admirația ci mai degrabă se vrea a fi un exercițiu” a continuat Astăluș, precizând totodată, pe tonu-i șugubăt, că nu și-a propus ca scrierile sale să ajungă la Muzeul Literaturii Române, deși una din creațiile sale se regăsește în colecția muzeului, și anume poemul *Luceafărul* al lui Mihai Eminescu scris pe bețe de chibrit.

ment al tragicului care nu este dus până la capăt, fiind de părere că atunci când este tratată tema divinității „discursul trebuie tăiat cu cuțitul filozofic, tușele mai pronunțate, iar mesajul cât mai incisiv și provocator” și ar trebui să recitească romanul pentru a se edifica; Călin Crăciun a menționat trecerea rapidă la stări antagonice, devoțiunea pentru divin și pentru literatură îmbinându-se cu o stare de disperare și un pesimism pregnant, conchizând că „a ascultat ceva ce merita ascultat”.

Următorul la cuvânt a fost poetul Mircea Duca. Acesta le-a mărturisit celor prezenți că nu a mai participat la un cenaclu de peste patruzeci de ani, de pe vremea când activa în cenaclu

când se punea accent pe metaforă; însă nu lipsită de valoare. Cât despre autor: „un scriitor care are o relație intuitivă cu poezia, pe care nu-l interesează curentele la modă și care dacă ar fi scris în aceeași perioadă cu Creangă ar fi devenit invidiosul unuia pe celălalt”. „O poezie de mare ținută” a adăugat și Ioan Astăluș, iar scriitorul Nelu Mărginean prezent în sală a opinat că „poate că e puțin trecută poezia domnului Duca, dar ne place pentru că și noi suntem puțin trecuți”.

Seara s-a încheiat exuberant am putea spune, datorită debutantului Valentin Covaciu al cărui fragment de proză – un capitol dintr-un roman în lucru – a suscitat vii discuții, captând atenția inclusiv personalului cafenelei. Povestirea, care evoca amintirile unui copil aflat la vârsta grădiniței, l-a făcut pe Călin Crăciun să declare că „e cea mai puternică proză pe care am auzit-o la acest cenaclu; un text destinat copilului ascuns în noi, cu o forță narativă teribilă, plin de duiosie și de un firesc dezarmant”. Părerea sa însă n-a fost împărțită și de cealaltă voce critică, Constantin Nicușan, care a caracterizat textul ca având standarde discutabile; limbajul mai trebuind lucrat, forțat. S-au contrazis și Mircea Duca; Adrian A. Giurgea și Petru Istrate care au avut păreri împărțite vizavi de folosirea pe alocuri a unor expresii vulgare, Giurgea făcând trimitere la scriitori ca Boccaccio, Mihai Eminescu sau Ion Creangă, recunoscuți pentru limbajul frust prezent în multe din scrierile lor, ceilalți doi vorbitori opinând că limbajul ar trebui să fie folosit cu mai multă atenție, fapt care ar duce la creșterea nivelului prozei, lucru care ar afecta însă autenticitatea acesteia fiind de părere Călin Crăciun și Adrian Giurgea.

Liviu Rebreanu; timp în care „a crescut și a parcurs drumul până aici”. Poemele sale, patru la număr: *Amintiri*; *Muzeu*; *Ilustrată*; *Clepsidră*, au fost văzute de Constantin Nicușan ca un tablou literar în care se pune accentul pe vizual și mai puțin pe auditiv; în timp ce Călin Crăciun, evocând amintirea unei discuții cu criticul Alexandru Cistelean, l-a numit pe scriitor „un întârziat” deoarece poezia domniei sale este depășită, expirată, o poezie a anilor '60

După această introducere s-a trecut la citirea textelor pregătite pentru cenaclu, și anume o serie de patru haiku-uri (*Primăvară japoneză*; *Raft*; *Ciclic*; *Țara mea*) un poem (*Cal de ham*) dar și un fragment din romanul „*Ticăloșii*” ce are ca sursă de inspirație viața lui Gheorghe Șincai. Dacă în ce privește haiku-urile ambii critici care au onorat cenaclu cu prezența au căzut de acord că sunt reușite; Călin Crăciun descriindu-le ca pe niște lovituri de ciocan foarte percutante; în ce privește proza părerile au fost împărțite. În timp ce Constantin Nicușan a remarcat un senti-

Foto: Laura Praja

LitArt

Publicație lunară de cultură.
Apare la Târgu-Mureș
sub egida onorifică a filialei
locale a Uniunii Scriitorilor
din România.

ISSN: 2067 - 5240

EDITOR:
PFA GIURGEA ADRIAN ARMAND
Editura LitArt

Parteneri editoriali:

**Societatea Scriitorilor,
Editorilor și Tipografilor
Mureșeni**
și
Editura Ardealul

Colegiul onorific:

**Cornel MORARU
Al. CISTELECAN
Iulian BOLDEA
Eugeniu NISTOR
Zeno GHIȚULESCU**

Redactor-șef:

Adrian A. GIURGEA

Redactori-colaboratori:

**Mana BUCUR
Cora FODOR
Dumitru-Mircea BUDA
Călin CRĂCIUN
Mediana STAN
Mihai SUCIU
Laurențiu BLAGA
Cornelia TOȘA
Rudy MOCA
Ioan GĂBUDEAN
Nelu MĂRGINEAN**

Adresa de corespondență:
Târgu-Mureș
str. George Enescu nr. 2.
E-mail: redactia@litart.ro

Conținutul editorial
al revistei poate fi găsit
și pe internet
la adresa www.litart.ro

Autorii își asumă exclusiv
responsabilitatea pentru origi-
nalitatea articolelor, dar și pentru
opiniile exprimate.

Proiect editorial susținut de

Mulțumim!